

Journal of Education Studies

Volume 3
Issue 2 Feb - Mar 2516

Article 3

1-1-1973

ภาษาไทยในวิชาศิลปกรรม

สุนีย์ สินธุเดชะ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

สินธุเดชะ, สุนีย์ (1973) "ภาษาไทยในวิชาศิลปกรรม," *Journal of Education Studies*: Vol. 3: Iss. 2, Article 3.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.3.2.7

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol3/iss2/3>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

สุนีย์ สีนุเคราะห์

ภาษาไทยในวิชาศีลธรรม

ภาษาเป็นสื่อแห่งความเข้าใจซึ่งกันและกัน ภาษากับวิชาศีลธรรมเป็นเรื่องที่ต้องสัมพันธ์กันอย่างมากที่สุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ต้องควบคู่กันไป ความไพเราะน่าอ่าน น่าจดจำของสำนวนภาษา เป็นสิ่งที่จะนำให้ผู้เรียนเข้าถึงซึ่งศีลธรรม หรือข้อคิดที่นำมากล่าวไว้ในวิชาศีลธรรม ศีลธรรม ที่นำมาจากพุทธศาสนภษิต ธรรมเนียม หรือสุภาษิตของพระศาสดาและปราชญ์ทั้งหลาย เป็นถ้อยคำที่งดงามและน่าจดจำอยู่แล้ว หากจะได้คำนึงถึงสำนวนภาษาไทยด้วยความงดงามก็ย่อมจะเกิดแก่ผู้ศึกษา ชีวิตประจำวัน เราไม่สามารถจะทิ้งศีลและธรรมอันพึงปฏิบัติโดยไม่รู้ตัว ทั้งศีลและธรรมนั้น จะเห็นว่า การใช้ภาษานั้นเอง เป็นสิ่งที่จะบอกว่า เราปฏิบัติตนได้เหมาะสมเพียงใด การเจรจาด้วยวาจาที่สุภาพ มีกาละเทศะ และบุคคล การเขียนโดยคำนึงถึงให้ผู้อ่านได้ประโยชน์ การฟังด้วยการรู้จักมีวิจารณ์ญาณ ไตร่ตรอง การอ่านด้วยการรู้จักคิด เข้าใจ ปฏิบัติ ดังกล่าวนี้ จะเห็นว่า เป็นธรรมะกับภาษาทั้งสิ้น

ถ้าจะนำความมุ่งหมายการสอนวิชาศีลธรรมกับภาษาไทย มาเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่า เป็นแนวเดียวกัน ดังนี้

๑. ให้มีทัศนคติที่ดีต่อบทเรียน

๒. ให้รู้คุณค่าของวัฒนธรรม ประเพณี และความดีงาม
๓. การฝึกให้มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ในทางที่ถูกต้อง ดีงาม
๔. การรู้จักใช้ความกติก ไคร่ครวญ ตริตรอง ก่อนที่จะพูด เขียนและตริตรอง พิจารณาเมื่อได้อ่าน ได้ฟัง ตลอดจนการรู้จักปฏิบัติตน แสดงออกอย่างถูกต้อง
๕. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

จากความมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้นนั้น การจัดกิจกรรมการสอนทั้งสองวิชา^๕ จะจัดให้มีผลต่อกันและกันได้อย่างดี ดังจะเสนอแนะตามลำดับดังนี้

๑. การแสดงความคิดเห็นต่อธรรมชาติโดยจัดกิจกรรมในวิชาเรียงความ หัวข้อเรียงความ อาจจะทำแตกต่างกัน^๕ กัน ดังนี้

๑.๑ หัวข้อเรียงความที่ต้องการให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การดำรงตน การปฏิบัติตนในทางดีงาม เช่น

ลักษณะบุคคลที่ควรแก่การคบหา
ธรรมชาติที่ข้าพเจ้าประทับใจที่สุด
อีกวันหนึ่งที่ฉันยังมีชีวิตอยู่
บุคคลที่ข้าพเจ้าอยากเป็นเหมือน
จะทำอย่างไรจึงจะไม่พบกับความผิดหวัง
 ฯลฯ

๑.๒ หัวข้อเรียงความที่แสดงทัศนะ จินตนาการ โดยใช้ ธรรมชาติเป็นแนวทางประกอบ
เช่น

เที่ยงวันกับเที่ยงธรรมชาติ

ที่ใดมีรักที่นั่นมีทุกข์
วันพระ
พระสงฆ์ในทัศนะของข้าพเจ้า
 ฯลฯ

๑.๓ หัวข้อเรียงความพรรณนาโวหาร และบรรยายโวหาร ให้แสดงความกិតของทนต์อย่าง
เสรี ได้แก่

แสงเทียน
ดวงเทียนชีวิต
ความสงบและสุขที่สุดในชีวิต
ชั่วชีวิตหนึ่ง
มนุษย์นั้นเท่ากันบนเชิงตะกอน
 ฯลฯ

๒. วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวิชาภาษาไทยที่อยากจะกล่าวว่า เป็นวิชาศีลธรรมด้วยก็
เห็นจะไม่ผิด เพราะวรรณคดีนั้นให้คุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางปัญญา และสิ่งที่ตรง
เป้าหมายกับศีลธรรมตามความเข้าใจโดยทั่วไปก็คือ คุณค่าทางศีลธรรมจรรยา นั่นก็คือ
คติธรรมในวรรณคดี วรรณกรรมทุกประเภทเป็นเรื่องของความงามทางภาษา ในถ้อย
คำหรืออรรถรสนั้นเป็นรสแห่งคุณค่าทางจิตใจ ผู้สอนควรนำวรรณคดีมาอ้างอิงได้อย่างดี
กับการสอนธรรมะ และแม้แต่การสอนภาคพุทธประวัติที่มีทั้งธรรมะและวิชาการ ถ้าจะ
พิจารณาสำนวนพรรณนาของท่านเสฐียรโกเศศ และนาคาประทีป จากเรื่องกามนิท
ภาคสวรรค์ จะเห็นว่า นำมาใช้ประกอบการสอนได้อย่างดี ดังต่อไปนี้

อนิจจา! แสงเดือนเพ็ญที่ส่องสว่างจับพระพักตร์อยู่เมื่อก็กังข้างขีด ขมุก-
ขมัวลง ท้องฟ้าสลัวมัวพยับคริม อากาศเย็นเฉียบจับหัวใจ น้ำค้างหยดลงเพาะๆ

เป็นหยาดน้ำตาแห่งสวรรค์ เกสรดอกกรักร่วงพรูเป็นสายสหัสธารา สรงพระพุทธรูป
สร้อยระจกจั่นเรไรส่งดีเจียบ ดูไม่มีแก่ใจจะทำเสียดย ธรรมชาติรอบข้างต่างสลดหมด
ความคะนองทุกสิ่งทุกอย่าง

บทประพันธ์ข้างต้นนี้ท่านผู้นิพนธ์ได้บรรยายตอนพระพุทธรองค์เสด็จปรินิพาน ถ้านำมา
ประกอบการสอนภาคพุทธประวัติด้วยกันจะทำให้บรรยากาศน่าเรียนมากขึ้น

ข้อความอื่น ๆ อีก เช่น

ศาสตาย่อมไม่กระหายอยากได้ศิษย์ แต่ศิษย์ต้องกระหายอยากได้ศาสดาเอง
(กามนิต—วาสิฏฐีภาคพื้นดิน)

ไอ้กระแสดวงเดียวที่เดียวหนอ มาเกิดก่อเกาะถนัดสัดกัศหน้า
แยกเป็นคลองออกเป็นสองทางคงคา นี้ฤคนจะมีน้ำเป็นสองใจ
(นิราศพระบาท)

เจ้าของตาลรักหวานขันบนต้น ระวังตนต้นมีระมัดมัน
เหมือนคบคนคำหวานรำคาญครัน ถ้าปลั่งปลั่งเจ็บอกเหมือนตกลด
(นิราศพระบาท)

อันว่าความกรุณาปรานี จะมีใครบังคับก็หาไม่
หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากฟ้าสาดสุราลัยสู่แดนดิน
(เวนิสวาณิช)

สุภาษิตอาหรับเขาวว่า ล้นยาวทำให้ชีวิตสั้น เจ้าย่อมทราบอยู่แล้ว การ

มั่งมีด้วยวิธีเดินตรอกนี้ใช้ไม่ได้ ถ้าตายหนุ่มก็ตกนรกเร็ว ถ้าตายแก่ บางทีก็ตก แต่
ยังไม่ทันตายก็ได้ ดังมีตัวอย่างอยู่บ้าง

(จดหมายจากวางห่อ)

เท่าที่ยกมานี้จะเห็นว่า ภาษาวรรณคดีแฝงไว้ซึ่งคติธรรม ถ้าจะนำไปเข้ากับธรรมบทที่
สอน จะทำให้นักเรียนได้ข้อคิดมากขึ้น สำนักภาษาวรรณคดี เป็นที่ยอมรับว่า ย่อม
ไพเราะน่าฟังกว่าภาษาที่ใช้อธิบายในเชิงวิชาการ แต่ละบทที่ยกมานั้นมีธรรมะใดแฝงอยู่
เห็นที่จะไม่ต้องกล่าว แต่สิ่งที่ยากจะกล่าวเป็นข้อคิดก็คือ . . .

วรรณคดีเปี่ยมด้วยลีลาแห่งภาษากวี อันแฝงไว้ซึ่งธรรมะของศีลธรรม
ที่เปี่ยมด้วยลีลาแห่งชีวิต